

Uw hulp is hard nodig!

'Voor de vele getroffen en van de aardbeving op Haiti'

'Voor de klimaatslachtoffers in El Salvador'

'Voor de boerenvrouwen in Malawi'

'Voor de allerarmsten die in nood verkeren wereldwijd'

Geef nu! • GIRO 667

COLOFON

Voor meer informatie:

Cordaid Mensen in Nood • Postbus 16436 • 2500 BK Den Haag • t 070 3136200 • www.cordaidmenseninnood.nl info@cordaidmenseninnood.nl • giro 667 Den Haag

Tekst: Cordaid • V. Kierkels **Foto's:** Cordaid • Caritas Internationalis • A. Kievit • V. Kierkels • Reuters • C. Zaldaña de Mármol **Vormgeving:** Saatchi&Saatchi Amsterdam

Drukwerk: Schuttersmagazijn

Hulp aan slachtoffers rampen

GELOVEN DAT HET KAN

Aardbeving Haïti: we gaan direct over tot actie!

Woensdagavond 13 januari kijk ik naar het late NOS journaal: hevige aardbeving in Haïti. De ramp lijkt heel erg groot. De volgende ochtend plannen we direct een vergadering. We maken ons zorgen om onze lokale partners, ook daar zijn slachtoffers gevallen. De donderdag verloopt hectisch. Er komt een TV ploeg van de NOS die een reportage maakt van de voorbereidingen. De persvoorlichters werken op volle toeren, zo ook onze noodhulpcoördinator Wim Piels. Er staat een team klaar om te vertrekken. En we moeten beslissen of er wel of niet een gezamenlijke SHO actie komt. Directeur René Grotenhuis belt zijn collega's hierover. Vrijdagmorgen vroeg vertrekken de Cordaid Mensen in Nood medewerkers Will de Wolf en Godefroid Nimbona met tenten en medische spullen. Zij vliegen mee met het defensievliegtuig. Persvoorlichter Jos de Voogd volgt met een KLM vliegtuig.

We gaan door. Er worden reizen geboekt voor een medisch en een waterzuiverings-team. Er wordt vracht verstuurd en er gaat een shelter deskundige naar toe.

Later brengt de SHO actie veel geld op. Cordaid Mensen in Nood is dan al een week 'up and running'. Ik ben trots op alle medewerkers die hier keihard voor gewerkt hebben en op onze donateurs die ons steeds blijven steunen!

Cordaid Mensen in Nood staat klaar voor de mensen in Haïti, maar niet alleen voor hen. Wereldwijd blijven wij ons inzetten voor slachtoffers van rampen. Door te helpen met noodhulp en wederopbouw.

Judith Meet

Albert de Haan,
Team Leider Noodhulp

Hulp aan de slachtoffers aardbeving Haïti

De enorme aardbeving die Haïti op zaterdag 12 januari trof, veranderde Port-au-Prince en omgeving in een ruïne. Persvoorlichter Jos de Voogd vloog samen met twee collega's van Cordaid Mensen in Nood, Will de Wolf en Godefroid Nimbona twee dagen later naar het rampgebied.

Jos de Voogd: "Van alle kanten werd hulp ingevlogen in die eerste dagen. Voedsel, water, kleding, zeilen. Aan alles was een gebrek en de solidariteit vanuit de wereld gigantisch. De uitdaging lag en ligt echter in de logistieke verdeling in Haïti. Veiligheid is een issue, al gaat het eigenlijk meer om hoe de menigte bij een voedseluitdeling in bedwang te houden. Dat de hulpverlening moeizaam is komt mede doordat regering en VN in Haïti zelf ook zwaar getroffen zijn door de aardbeving".

Voedseldistributie

Jos maakte een paar voedseldistributies mee. "Een grote uitdeling van zeven vrachtwagenladingen aan een groep van 5000 wachtenden op de golfbaan van Port-au-Prince. Amerikaanse soldaten hielpen met het uitladen en het in bedwang houden van de menigte. Helaas was er die dag niet genoeg voor iedereen. Later zag ik twee kleinere distributies, waarbij vooraf een selectie was gemaakt van de ontvangers van de hulp. Deze distributies verliepen goed".

Ook Godefroid was bij een voedsel-distributie in de Cité Soleil, de beruchtste sloppenwijk van Port-au-Prince. In deze wijk zijn de zusters van de Congregatie 'Les

Soeurs de Saint Vincent de Paul' actief. Cordaid Mensen in Nood ondersteunt hen al vele jaren. "De zusters deelden 300 voedselpakketten uit en ik heb met eigen ogen gezien dat deze kleinschalige, goed georganiseerde voedseldistributie echt terecht komt bij die families die dit het hardst nodig hebben. Moeders werden uitgenodigd om naar de school van hun kind te komen om daar het pakket in ontvangst te nemen. In de zak die zij meekregen zat: 15 kg rijst; 15 kg bonen; boter; en een conservenblik zalm".

Deze voedselpakketten zijn bestemd voor 300 gezinnen die dit het hardst nodig hebben, veelal moeders met kleine kinderen.

De watermannen

PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland heeft na de tsunami een apparaat (perfector) ontwikkeld dat grond- of oppervlaktewater kan zuiveren tot drinkwater. Toen de omvang van de ramp in Haïti duidelijk werd, nam PWN contact op met Cordaid Mensen in Nood met de vraag of zij via ons zes perfectors konden plaatsen. Op 18 januari vertrokken de technici van PWN, al snel omgedoopt tot de 'Watermannen' naar Haïti, waar in samenwerking met Cordaid

Mensen in Nood geschikte locaties voor de waterzuiveringsinstallaties zijn uitgekozen. Vier zwaar getroffen gemeentes in de buurt van de hoofdstad Port au Prince –Gressier, Jacmel, Cayes en Mirebalais- hebben nu weer een waterzuiveringsinstallatie en voorzien zo'n 200.000 mensen van drinkwater. Op alle locaties is de burgemeester samen met de iemand van de kerk verantwoordelijk voor de machine. Wij financieren transportkosten en opslag.

De plaatsing van een waterzuiveringsinstallatie in een van de zwaarst getroffen gebieden in Port-au-Prince.

De hulp van Cordaid Mensen in Nood

- Voedselpakketten voor ca. 200.000 mensen
- Hygiënekits, water, tenten, kleding, dekens, muskietennetten en kookgerei voor duizenden mensen
- Verlenen van eerste hulp en geestelijke ondersteuning
- Plaatsing van 7 waterzuiveringsinstallaties
- Tijdelijke verblijfplaatsen voor 10.000 families
- 2500 tenten vanuit Pakistan naar Haïti voor de tijdelijke opvang voor 15.000 mensen
- 4 medische teams voor operaties
- 4 auto's voor vervoer van spullen door de hoofdstad

Twee traumateams met chirurgen kwamen namens Cordaid Mensen in Nood naar Haïti om te opereren. Nadat er twee operatiekamers in het ziekenhuis Notre Dame de Lourdes klaargemaakt werden, was het wachten op patiënten. Deze patiënten kwamen in eerste instantie niet. Teamleider en traumachirurg Kees Jan Ponsen: "Het bleek dat patiënten doodsbang waren voor amputaties. In de eerste hectische dagen na de beving zijn die op grote schaal uitgevoerd zonder

verdoving. Dat moest ook, artsen hadden geen andere keus. Zonder vervolgbehandeling kun je het risico op ernstige infecties niet nemen". Samen met lokale hulpverleners gingen de artsen de kampen in en wisten mensen over te halen wel naar het ziekenhuis te komen. Honderden patiënten zijn uiteindelijk adequaat geholpen en na 10 dagen zijn de traumateams opgevolgd door een nieuw traumateam van Cordaid Mensen in Nood.

Haïtianen doodsbang voor artsen

Een nieuwe waterpomp voor het arme Malawi

Malawi is een van de armste landen van de wereld. 85 % van de 11 miljoen inwoners leeft van landbouw en is zeer kwetsbaar voor noodsituaties als extreme regen of droogte. Medewerkster Valerie Kierkels bezoekt Chitseko, een dorp in het zuiden van Malawi, waar Cordaid Mensen in Nood hulp verleent.

Vol trots wordt de waterpomp in Malawi gedemonstreerd.

Malawi is een land in Afrika en grenst aan Zambia, Tanzania en Mozambique.

Om 6 uur 's ochtends vertrekken we naar Chitseko. In de bus leert de Malawiaanse Fotina ons alvast hoe een begroeting in haar land in zijn werk gaat. "Mensen houden er erg van om iedereen de hand te schudden en daarbij "monie" te zeggen." Dat leidt tot enige verwarring in onze groep. Vragen ze om geld? Maar nee, het blijkt niks met "money" te maken te hebben.

'Tot een paar jaar geleden lag het sterfcijfer onder kinderen hier erg hoog.'

De reis naar Chitseko met de bus vanaf de hoofdstad Lilongwe duurt zo'n 4,5 uur. Tijd genoeg dus om naar buiten te kijken en de omgeving in me op te nemen. Malawi is heuvelachtig, weids en ondanks het droge seizoen behoorlijk groen. Na een half uur rijden gaan we echt de hoogte in en dat is behalve aan de moter ook te merken aan het weer. De zon maakt plaats voor mist en bewolking. Als we weer naar lager gelegen gebied gaan komt de zon weer

tevoorschijn, net als de uitgestrekte velden die naarmate we zuidelijker komen steeds zanderiger worden. Ik zie veel moskeën, kerken en borden waarop president Bingu wa Mutharika zijn volk oproept belasting te betalen zodat wegen en ziekenhuizen kunnen worden aangelegd. Die president duikt trouwens overal op. Zijn foto hangt nog net niet op de hotelkamers, maar wel in elke andere ruimte hier in het hotel.

Eindelijk komen we dan aan in Chitseko. Dorpsbewoners leiden ons eerst trots naar de waterpomp. "We hebben nu een pomp, maar we zouden er graag nog twee aanleggen omdat het gebied zo uitgestrekt is en sommige vrouwen nog steeds kilometers moeten lopen om aan schoon drinkwater te komen", zo vertelt een lid van het lokale CMDRR-comité (Community Managed Disaster Risk Reduction).

'We hebben nu een pomp, maar we zouden er graag nog twee aanleggen...'

‘De nieuwe aanpak werkt.’

Even verderop, in het dorp zelf, zijn vrouwen en kinderen uit de wijde omgeving verzameld om hun verhaal te doen. Tot een paar jaar geleden lag het sterftcijfer onder kinderen hier erg hoog. Oorzaken: gebrek aan voedsel, water, hygiëne en veel HIV/Aids. Nadat 25 vrouwen uit het dorp aan de dichtsbijzijnde priester om hulp hadden gevraagd, kwam het Community Managed Disaster Risk Reduction programma van de grond. Dit programma is erop gericht om de gevolgen van rampen zoveel mogelijk te beperken. Inmiddels zijn een buiten wc aangelegd, wordt voorlichting gegeven over het voorkomen van HIV/aids en is het voedseltekort aangepakt. Het dorp heeft een gezamenlijke tuin aangelegd

Grond wordt vruchtbaar gemaakt voor de aanleg van een groente- en fruituin.

waarin onder andere citrus-, mango- en bananenbomen zijn geplant. Dit fruit zorgt voor een noodzakelijke aanvulling op de maaltijd die vooral bestaat uit nshima (een soort stevige pap van maismeel), wat groente en een stukje kip of geitenvlees.

De nieuwe aanpak werkt. Het sterftcijfer onder kinderen in Chitseko is flink omlaag gegaan, zo bevestigt een afgevaardigde van het ministerie van gezondheid het verhaal van de dorpsbewoners. Met dat goede nieuws in ons achterhoofd vertrekken we weer richting de hoofdstad. Heel even stoppen we om een toeristische foto te maken van Lake Malawi bij zonsondergang en dan gaat het weer verder, bijna 5 uur lang. Ik ben dan ook behoorlijk gaar als we aankomen in Lilongwe. Maar: ik heb wel wat van Malawi gezien. En de verhalen uit de praktijk gehoord, van de mensen in de dorpen zelf!

Voorzichtig aan beginnen de mangobomen hun vruchten af te werpen. Een welkome aanvulling op de eenzijdige maaltijden.

Cordaid Mensen in Nood maakt zich sterk voor de mensen in Afrika, Azië en Latijns-Amerika die nu al de dupe zijn van de klimaatverandering. We helpen hen maatregelen te nemen zodat ze beter voorbereid zijn op de nieuwe situatie en zo rampen te voorkomen. En we proberen nationaal en internationaal aandacht te vragen voor de problemen van de allerarmsten. Daarom waren we aanwezig op de klimaatop in Kopenhagen.

Samen met onze partnerorganisaties uit het internationale CIDSE en Caritas Internationalis netwerk riepen we de wereldleiders op om een eerlijk, ambitieus en juridisch bindend klimaatakkoord te sluiten. Wij vinden dat de grootste vervuilers de allerarmsten in ontwikkelingslanden moeten helpen, omdat juist zij nu al het hardst worden getroffen door de klimaatverandering. Neem bijvoorbeeld de Boranastam in het Noorden van Kenia. Safia Abdi van ons kantoor in de Keniaanse hoofdstad Nairobi is een Borana en weet maar al te goed hoe deze nomadische bevolkingsgroep lijdt onder de aanhoudende droogte. Ze moeten steeds

verder trekken om nog wat voedsel en water voor hun kuddes en zichzelf te vinden. En soms is het gewoon te laat; dan sterven de dieren en raken de mensen ondervoed. Of erger.

De delegatie van partnerorganisatie Cidse en medewerkers van Cordaid Mensen in Nood in Kopenhagen.

Teleurstelling alom

Safia was met ons in Kopenhagen, maar kon net als veel anderen pas na urenlang wachten in de snijdende kou het Bella Center in, waar de onderhandelingen plaatsvonden. En dan had zij nog geluk, want duizenden andere medewerkers van natuur-, milieu- en ontwikkelingsorganisaties mochten helemaal niet naar binnen. De organisatie van de top had vooraf 45.000 mensen toestemming gegeven om de klimaatop bij te wonen, maar had niet verwacht dat die allemaal zouden komen. En nu bleek er maar plaats voor 15.000 mensen... Na 2 dagen mochten er nog minder mensen naar binnen, en toen was het ook voor Safia einde oefening. Haar reactie: "Ik voel me nutteloos hier, omdat we niet de mogelijkheid hebben om invloed uit te oefenen op wat er besloten gaat worden. Het is schandalig dat we er niet bij mogen zijn."

'Het is schandalig dat we er niet bij mogen zijn.'

Slecht akkoord

De organisatorische chaos rondom de toegangspasjes voor het Bella Center was niet het enige dat er misging in Kopenhagen. Op vrijdag 18 december vloog de Amerikaanse president Obama in en zou er dan eindelijk, na twee jaar vergaderen, een nieuw klimaatverdrag op tafel moeten komen te liggen. Een verdrag

'Natuurlijk blijft Cordaid Mensen in Nood doorgaan.'

waarin vastgelegd zou worden dat de grote vervuilers de ontwikkelingslanden zouden helpen met geld en middelen. En waarin harde afspraken zouden staan over een forse vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. Maar niets was minder waar. Het slotakkoord, of wat daar op moest lijken, is teleurstellend vaag. Zoals Safia het verwoordt: "De wereldleiders hebben het laten afweten. Zij zeggen wel dat het tijd is voor actie, maar ze doen het niet. Het blijft bij holle frases. Ze laten miljoenen mensen in ontwikkelingslanden in de steek. Bij ons in Noord-Kenia zullen nog meer nomaden hun vee verliezen door de droogte en daardoor nog meer mensen sterven van de honger."

Safia Abdi, van ons kantoor uit Nairobi, protesteert tegen de gang van zaken op de klimaatop.

Doorgaan

Natuurlijk blijft Cordaid Mensen in Nood doorgaan. Met onze programma's in Afrika, Azië en Latijns-Amerika die de mensen daar weerbaar maken tegen de klimaatverandering. Zodat de Boranabevolkning en vele anderen beter voorbereid zijn op de gevolgen van de

klimaatverandering en rampen kunnen worden voorkomen. En we gaan door met actievoeren om ervoor te zorgen dat er uiteindelijk toch klimaatafspraken worden gemaakt die ook de allerarmste mensen verder helpen.

Cordaid Mensen in Nood blijft zich inzetten om nomaden weerbaar te maken tegen de klimaatverandering.

El Salvador: Videocamera maakt

Videocamera's helpen bewoners van gebieden in Midden-Amerika die kampen met klimaatverandering om hun eisen kracht bij te zetten. Zo filmden bewoners van Santa Rita in El Salvador hun gebrekkige watervoorziening om de overheid

klimaatslachtoffers weerbaar

aan te zetten om hun probleem aan te pakken. In Santa Rita wonen 97 families. Er is hier één waterbron, maar die is eigenlijk maar geschikt voor 10 families.

Jongeren filmen de problemen die de klimaatverandering met zich mee brengen.

Extreme regenval

Net als andere plaatsen in het grensgebied van El Salvador en Honduras kampt Santa Rita met een veranderend klimaat. Orkanen, langdurige droogtes of juist extreme regenval zorgen voor veel problemen. Ook mensen hebben de nodige schade aangericht, door bomen te kappen en rivieren te vervuilen met pesticiden. Vooral de armste bewoners die van kleinschalige landbouw leven zijn de dupe van de veranderde omstandigheden.

Javier Romero uit Cementera in Honduras kan daarover meepraten. "Vroeger regende het tien dagen lang, rustig maar gestaag. Nu is de regenval zo heftig dat modderstromen en aardverschuivingen ons leefgebied verwoesten," vertelt hij terwijl hij de plek aanwijst waar ooit zijn huis stond. "Daar leefde ik samen met mijn gezin. Ik hield er mijn kippen en verbouwde maïs, bonen en andere groente. Totdat een zware modder-stroom alles verwoestte. Nu leven we noodgedwongen ergens anders."

De regenval zo heftig dat aardverschuivingen de wegen onbegaanbaar maken.

Eigen verantwoordelijkheid

Het filmen van de problemen in hun omgeving is onderdeel van het Community Managed Disaster Risk Reduction (CMDRR) programma in Midden-Amerika dat wordt uitgevoerd door ASPRODE, de partnerorganisatie van Cordaid Mensen in Nood.

‘Nu is de regenval zo heftig dat modderstromen en aardverschuivingen ons leefgebied verwoesten.’

"Doel van dit programma is mensen weerbaar te maken", vertelt Rusty Binas, die wereldwijd trainingen in CMDRR verzorgt. "Dat gaat in stappen. Eerst inventariseren de bewoners alle problemen die zij hebben. Vervolgens worden de meest urgente problemen benoemd en aangepakt. Het belangrijkste van deze aanpak is dat de gemeenschap zelf aan de slag gaat en

zich voorbereid op wat kan komen, zodat bijvoorbeeld aanhoudende regen niet uitdraait op een ramp."

De verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenschap, beaamt Jorge Pineda uit Santa Rita. "We weten nu dat er een moment kan komen dat geen enkele organisatie ons kan helpen. Dus moeten we zelf voorbereid zijn."

Pakkend beeld

De videocamera is een hulpmiddel bij dit proces. Het vergroot het bewustzijn en de betrokkenheid van de dorpingen. Na een korte training filmen de dorpingen hun omgeving en elkaar. "Dat is het beste van deze methode. Door te filmen kan ik anderen duidelijk maken wat er hier gebeurt," zegt María Marguerita Miranda uit San José Quelacasque in Honduras. Een pakkend beeld zegt immers vaak meer dan 1000 woorden. Ook geeft het zelf in kaart brengen van de problemen en de mogelijke oplossingen meer zelfvertrouwen. Dorpsbewoners leren dat ze zelf veranderingen in gang kunnen zetten, al dan niet met steun van de (plaatselijke) overheid. David Lemus uit Santa Rita: "Als we de video laten zien aan de lokale autoriteiten, leggen ze hopelijk een nieuwe waterinstallatie aan." Zover is het in Santa Rita nog niet, maar de eerste stappen zijn gezet.

Soms zijn lokale autoriteiten echter niet zo gecharmeerd van het filminitiatief. Zo werd een camera in een ander dorp in El Salvador vernield op last van de corrupte burgemeester. Hij had de enige waterleiding van het dorp laten omleggen naar een naburig dorp en daar flink wat geld voor opgestreken.

De inwoners van zijn dorp waren daarover zo boos dat ze alles op video vastlegden. Toen hun spullen kapot werden gemaakt, begonnen ze gewoon van voren af aan met een nieuwe videocamera.

Toekomstdroom

Vooralsnog wordt de camera alleen ingezet bij het CMDRR-proces in Midden-Amerikaanse landen als El Salvador en Honduras, maar misschien krijgt het maken van videofilmjes navolging in andere landen. "Onlangs was er in Malawi een bijeenkomst van organisaties uit tien landen die met het CMDRR programma werken", zegt trainer Binas, "en iedereen was erg enthousiast over dit idee. Als de kosten het toelaten, kunnen dorpsbewoners in Afrika en Azië straks ook met de videocamera op pad."

En behalve nuttig, is het zelf filmen ook nog eens heel leuk. Vooral jongeren vinden het stoer om met een camera rond te lopen. "Ik voelde me net een echte cameraman", glundert Alcides Landaverde uit Santa Rita. "En dat voelde zo goed dat ik nu weet wat ik later worden wil: cameraman."